

KATOLIŠKI GLAS

Uredništvo in uprava:
Gorica, Riva Piazzutta št. 18
Poštno ček. račun: št. 9-12410

Cena: Posamezna št. L 15
Naročnina: Mesečna L 65
Za inozemstvo: Mesečno L 100

Leto II. - Štev. 8

Gorica - 22. februarja 1950 - Trst

Izhaja vsako sredo

Ob novi šoli na Valerišču

Zadnjič smo pisali o novi šoli na Valerišču in z vso pohvalo omenili požrtvovalno zadržanje soseske, pod katere območje spada novi šolski dom. Števerjan že ima svoje lastno šolsko poslopje. Stoji skoro na vrhu števerjanskega griča in ima mi-haven razgled preko lepote briškega gričevja. Za otroke na južnozpadnem pobočju v okolišju Bukovja, Valerišča in Kakec je pa ta šola nekoliko oddaljena. Pot gre v strmino, je zlasti ob slabih vremenih precej naporna in zato šolski pouk ni tako uspešen, kot si ga starši želijo. Kljub nemajhnim gospodarskim žrtvam, katere smo zadnjič mimogrede omenili, so se starši navzlic vsemu odločili za gradnjo nove lastne šole in so svoj sklep tudi v kratkem roku izvedli.

Goriški šolski skrbnik prof. De Vetta je v svojem nagovoru, ki ga je imel ob blagoslovitvi v nedeljo 12. t. m. prekipeval hvale nad možato odločnostjo naših števerjancev. Poudaril je, da so starši nekaj izrednega, nekaj, kar bi se v vsej Italiji težko zgodilo: ne da bi koga vprašali za pomoč in podporo, so ljudje zgradili šolsko stavbo, ki so jo

potrebovali, z lasinimi sredstvi. To je znak civilizacije in kulture, ki jima gre vse priznanje.

Besede šolskega skrbnika so našle pri ljudeh hvaležen odmev in se tudi mi z njim povsem strinjamo. Opozorili pa bi g. proveditorja radi samo na nekaj, kar on ni izrecno omenil, kar pa mora biti po našem mnenju močno podčrtano in pribito pred vso našo javnostjo: ljudje, katerim je šlo njegovo izredno priznanje, so Slovenci, pripadniki slovenske manjšine v Italiji. Ti navadno prezirani neboljenci smatrajo šolanje in izobrazbo svojih otrok za svojo sveto dolžnost in častno nalogo. V slučaju Valerišče so zato izvršili nekaj samoraslega, edinstvenega, izpričali so pred vsem svetom, kako jim je dobra in poštena vzgoja otrok pri srcu. Tega pa ne morejo ponavljati, marveč pričakujejo, da državna oblast sledi njihovi pobudi in uredi slovenski manjšini tako slovensko šolstvo kot ji gre po božjih in naravnih zakonih, po državni ustavi in po obveznostih, ki jih določajo mednarodne pogodbe.

Slovenci v Italiji skušajo, kot števerjanski primer neoporečno dokazuje in potrjuje sode-

lovati pri izgradbi šolstva in podvigu lastnega in splošnega napredka. Oni so zato bridko zadeti, užaljeni in zbegani, ko vidijo, kako se skušajo kršiti njihove človečanske pravice, kako se pod pretvezo neke formalne upravičenosti odvzema njihovi malčkom pravica do vzgoje po načelih, ki so edino veljavna za svobodnega človeka, to je v materinem jeziku. Ta bridkost in užaljenost se še stopnjuje, ko vidijo, kako se starši pod pritiskom razdraženega javnega mnenja, v skrbi za kruh in delo, ne upajo odločno upreti fermatom, ki nosijo v sebi klice diktatorskih režimov in so v opreki z resnično demokracijo.

Država je po naših demokratičnih pojmih ustanova, ki mora podpirati in ščititi državljane. Ona je ustanova državljanov, njihovo svobodno izbrano občestvo. Njeni zakoni morajo podpirati splošni blagor, ne smejo pa rušiti človečanskih pravic in svobostin. Uveljavljanje takih zakonov vede dosledno in brez-pogojno v diktaturo. Zakon o rabi občevalnega jezika pri opiciji, s katerim se izganja slovenske otroke iz slovenskih šol, je eden takih zakonov, ker je naperjen proti naravnemu zakonu in človečanskim pravicam. Je po bistvu nasilen in prvi korak v diktaturo, g. prefekt Palamara!

lišče neimperialistične sile vsaj v Aziji. Po drugi strani pa je Kremelj s tem omogočil kitajskim kom. voditeljem, da se bodo na vsa usta hvalili, da so lahko sklenili s Sovjeti boljšo pogodbo kot pa nacionalisti. Objavljeno besedilo določa, da se vrnejo Kitajski mandžurska železnica ter pristanišči Port Arthur in Dairen, ki so prišli pod sovjetsko nadzorstvo po Jaltskem sporazumu in na ameriški pritisk. Nadalje bodo po pogodbi vrnjene vse madžurske industrije, ki jih je zaplenila Sovjetska zveza in so jih nekoč cenili na dva milijona dolarjev. Poleg tega pa daje pogodba Kitajski sovjetski kredit v znesku 300 milijonov dolarjev, ki ga bodo Kitajci odplačevali s svojimi dobrinami. Istočasno obvezuje obe državi, da bosta skušali čimprej skleniti skupno z drugimi silami — zaveznicami med drugo svetovno vojno mirovno pogodbo z Japonsko.

Konferenca ameriških diplomatov v Bangkoku

Te dni so se zbrali diplomatski zastopniki Združenih držav v Bangkoku, da bi na posebni konferenci ocenili položaj v jugovzhodni Aziji. Odkar se je končala vojna so postale posve-

tovalne konference te vrste že priznana navada ameriškega zunanjega ministrstva in odgovarjajo meddržavnim konferencam raznih zaključenih zemljepisnih celot, ki jih sedaj redno prirejajo britanski diplomati v primernih tamkajšnjih središčih. Konferenci v Bangkoku dajejo izredno važnost prav okolišine, v katerih je bila sklicana.

V vsaki državi tega zemljepisnega področja je protikomunistično gibanje. Ta gibanja uživajo v različnih deželah različno podporo ljudstva. Najmočnejša so tam, kjer je narodna vlada posvetila vse sile želji naroda, da se otrese tuje nadvlade in izboljša življenjske pogoje, v katerih sta že od nekdaj prevladovala revščina in zaostalost.

Upati je, da se bo izdelal načrt zdrave, novodobne politike, ki naj bi zajela nacionalistično mladino v Aziji. To politiko bi lahko označili kot odpoved vsem poskusom, da bi s silo vplivali na notranje dogodke v azijskih državah. To pomeni, da je prenehal zahodni imperializem na tem področju. To je ena stran te politike. Druga, boljša stran pa je v tem, da skuša z gospodarskimi posegi in s kulturnimi odnosi ustvariti pogoje, ki bodo okrepili obstoječe nekomunistične vlade v Aziji.

Razgled po svetu

Pretep v poslanski zbornici

Poročilo v zadnji številki o parlamentarnem delu v Rimu smo zaključili z naznanilom, da je bila v torek 14. t. m. po živahnem odgovoru min. predsednika De Gasperija na socialkomunistične napade izrečena novi vladi zaupnica. To naše poročilo moramo v toliko izpopolniti, da je prišlo med govorom ministrskega predsednika, ki je živo obračunal s svojimi levičarskimi nasprotniki, do velikih kravalov. Ko je De Gasperi svaril Nennijeve socialiste pred posledicami, ki jih bo rodila njihova zveza s komunisti, so komunisti pod Togliattijevim vodstvom navalili proti ministrskim klopem. Najbolj drzni med njimi so hoteli napasti De Gasperija baje osebno in so se skušali pribiti do njegovega sedeža od zadaj. Nastal je divji pretep. Posamezniki in gruče so se spopadli po vseh pretepaških predpisih. Med hudimi rokoborbami in suvanjem so mnogi zleteli po tleh in odnesli marsikatero brc. Predsednik je prekinil sejo. Med peklenskim hrupom so se poslanci medsebojno obdelavali, dokler se vsled splošne utrujenosti boj ni polegel.

Ko je po več kot enournem premoru predsednik zopet otvoril sejo in s težkimi besedami obsojal žalostne in sramotne dogodke, je De Gasperi nadaljeval in zaključil svoj govor. Pri nato sledočem glasovanju o vladni izjavi je dobila vlada več glasov kot jih je pričakovala.

V senatu je razprava o vladni izjavi te dni na dnevnem redu in bo predvidoma zaključena prihodnjo soboto 25. t. m. po zaključni De Gasperijevi besedi.

Volitve na Angleškem

Prihodnji četrtek 23. t. m. se bodo vršile volitve v angleški državni zbor. Kakšen bo njihov izid, nihče ne ve z gotovostjo. Volivna borba je bila zelo ostra zlasti med obema glavnima strankama: laburisti in konservativci. Vodja konservativcev Churchill je kljub visokim letom — mož ima že nad 75 let — z mladeniškim ognjem vodil konservativce v napad in povzročil laburistom največ preglavic. Stari lisjak je spretno izrabil v svoje namene tudi zunanjepolitični položaj. Njegov predlog, da bo v slučaju konservativne zmage v svrhu svetovnega miru izvedel sestanek s Stalinom in Trumanom, je močno odjeknil v svetu.

Toda kot rečeno: kakšen bo izid volitev, je popolna uganka. Obe glavni stranki sta polni rožnatih upov, vendar je vse samo ugibanje.

Italijanske čete v Somaliji

V ponedeljek 20. t. m. so dospeli v Mogadiscio v Somaliji prve italijanske čete, ki so bile poslane tja za varnostno službo in bodo nadomestile sedanje angleške.

Italijansko časopisje o dogodku obširno razpravlja.

Kitajsko sovjetska pogodba

Po dvomesečnih pogajanjih sta sovjetska in kitajska komunistična vlada objavili svoj dolgo pričakovani sporazum. Naj kdo reče kar koli o tem sporazumu, vendar se je z njim pričela nova stopnja sovjetske borbe za nadzorstvo nad Azijo. Sporazum je pred vsem tridesetletna pogodba, ki veže pod sovjetskim pokroviteljstvom dve največji komunistični državi in okrog 700 milijonov ljudi v gigantski blok, ki se razprostira od Labe do Kitajskega morja.

Ustanovitev takega bloka je sama že presenetljivo dejstvo, ki bo imelo globok odmev v Aziji in Evropi. In to še toliko bolj, ker se na splošno sumi, da objavljeno besedilo ni celotni sporazum, temveč so k njemu dodana še razna tajna določila, ki bodo morda pod pretvezo sovjetske pomoči kitajskim komunistom v borbi proti Čangkajškemu dovolila sovjetskim silam vstop na kitajska oporišča in na kitajsko morje, da bi s tem prekrižale ameriške zvezne črte na Pacifiku. Toda tudi tak sporazum, kot so ga objavili, ima velik pomen. Njegova propagandna vrednost za komunistično stvar je trenutno nepreračunljiva.

Kajti medtem ko je napravil iz Kitajske novo sovjetsko podložniško državo, se je Kremlju posrečilo prikriti to dejstvo na ta način, da se lahko Sovjetska zveza z dozdevno enostranskimi koncesijami spet postavi na sta-

Verske novice iz Južne Amerike

»Duhovno življenje« stopa letos v svoje 17. leto — prenovljeno in razširjeno. Iz preprostega verskega lističa, kot je bilo v začetku, je postalo lani in letos bogata in razkošno opremljena revija, ki hoče nuditi Slovincem v tujini, kar potrebujejo za zdravje in enotno duhovno rast. Povečalo je število strani na 64 mesečno ter se pri tem združilo z mesečnikom Katoliški misijoni. Tako najdeš sedaj v Duhovnem življenju res vsega. Sodelujejo pri njem odlični pisatelji, duhovniki in laiki, ki žive danes v begunstvu. Naročnina znaša letos dva tisoč lir. Naroči se lahko pri upravi »Kat. glas.«

Ljubljanski škof dr. Rožman je po obisku v Argentini, o katerem smo že poročali, posetil še Čile, kjer biva več slovenskih duhovnikov in redovnikov. Tudi tukaj so ga sprejeli z največjim veseljem in tudi z velikimi častmi ne samo člani slovenske kolonije, temveč tudi tamkajšnji škofje s kardinalom in apostolskim nuncijem na čelu, saj vidi-jo v škofu Rožmanu vsi moža, ki se je po nauku Cerkve prvi brez-pogojno uprl komunizmu in vsakemu sodelovanju z njim že veliko prej, nego je izšel znani dekret sv. oficija o komunizmu. Zato pa je postal tudi žrtev komunizma.

Prav takrat ko je bil škof Rožman v Čile, sta bila posvečena v Santiago dva slovenska novomašnika: salezijanec Bogdan

Metlika, primorski rojak iz Klanca v Istri, ter Anton Gril iz Soštanja. V Čile so Jugoslovani dobili tudi svojega škofa. Je to hrvatski salezijanec msgr. Borčić. Posvetil ga je apostolski nuncij msgr. Zanin 2. okt. 1949. Za škofa je bil imenovan v svojem rodnem mestu Punta Arenas na skrajnem jugu republike Čile. Tja so se preselili njegovi pokoljni starši iz Dalmacije skupaj z mnogimi Hrvati, ki tvorijo tam doli močno kolonijo. Škof Borčić ima 4 brate, ki so vsi salezijanski duhovniki. V škofiji Punta Arenas je tudi nekaj Slovincem.

G. David Doktorič, bivši kaplan na Travniku v Gorici, ki je že precej let od tega odšel v Južno Ameriko, biva sedaj v Montevideju v državi Urugvaj ter opravlja dušno pastirstvo med tamkajšnjimi izseljenci.

Položaj katolicizma v svetu

Na 2. mednarodnem shodu duhaštva zahodnoevropskih narodov so predavatelji — odlični duhovniki in profesorji — prikazali takole podobo sveta: V človeštvu se oblikuje svetovna zavest, kajti svet je postal enota. V takem svetu moreš postaviti križ povsod tam, kjer ga doslej ni bilo. Svetovna zavest in vera se torej skladata. Spreobračanje pa je drugačne vrste, kot je bilo spreobračanje nekdanjih pogonov; novo poganstvo je namreč izšlo iz moderne znanosti. Sodobnega človeka je treba prijeti (Nad. na drugi strani)

PRVA POSTNA NEDELJA

Iz svetega evangelija po Mateju

Tedaj je Duh Jezusa odvedel v puščavo, da ga je hudič skušal. In ko se je postil štirideset dni in štirideset noči, je bil naposled lačen. In pristopil je skušnjavec ter mu rekel: »Ako si Sin božji, reci, naj bodo ti kamni kruh.« On je odgovoril: »Pisano je: Naj ne živi človek samo od kruha, ampak od vsake besede, ki izhaja iz božjih ust.«

Potem ga hudič vzame s seboj v sveto mesto in ga postavi vrh templja ter mu reče: »Ako si Sin božji, vrzi se dol, zakaj pisano je: Svojim angelom bo za te zapovedal in na rokah te bodo nosili, da z nogo ne zadeniš ob kamen;« — Jezus mu je rekel: »Pisano je tudi: Ne skušaj Gospoda, svojega Boga.«

Iznova ga vzame hudič s seboj na zelo visoko goro, mu pokaže vsa kraljestva sveta in njih slavo in mu pravi: »Vse to ti dam, če predme padeš in me moliš.« Tedaj mu pravi Jezus: »Poberi se, satan; zakaj pisano je: Gospoda, svojega Boga, moli in njemu samemu služi.« Tedaj ga je hudič pustil in glej, angeli so pristopili in mu stregli.

.*

Po Janezovem krstu se je Jezus umaknil v samoto, v puščavo. Z molitvijo in postom se je hotel pripraviti na svoje delo. Štirideset dni je prebil v samoti, v pogovoru z Bogom.

Cerkev posnema Jezusa. Na velikonočne praznike nas pripravljajo s štiridesetdnevni postom. Beseda »postni čas« nekoliko moti. Premalo pove. Ni namen postnega časa samo to, da si pritrjujemo v jedi. Cerkev pričakuje več od nas, pričakuje duha spokornosti.

Kaj obsega duh spokornosti? Mnogo. — Naše cerkve so v postnem času brez okrasja in cvetja; sveta maša se daruje v vijoličnem plašču. Povsod se opazijo znaki resnosti. Čim bliže prihaja velika noč, tem bolj se resnost veča in spreminja naravnost v žalost. Višek doseže na veliki petek. — Pravi katoličan mora čutiti in živeti s Cerkvijo. Postni čas zahteva od njega pokore in resnosti. Vsaj v tem času se mora otresti tiste popolne brezbrčnosti za Boga in vero. Veseljačenje mora odpasti. Duh spokornosti se kaže na najrazličnejše načine, prav za prav v vseh tistih stvarih, ki povzročajo našemu telesu neugodje, ki so nam neprijetne. In teh stvari je mnogo: pritrjevanje v hrani, v pijači, pri tobaku; odpoved kinu, plesu, hrupni zabavi; brzdavanje jezika. To so stvari, ki si hočejo zaslužiti človeka, da bi služil samo njim. Če je med letom preveč popustljivosti, vsaj v

postu mora biti drugače. Pokazati se mora, kdo je gospodar: duh ali telo.

Toda vse te odpovedi so težke! Res težke. A čim težje so za koga, tem bolj so mu potrebne. Na njem se razodeva, da so ga muhe in zahteve telesnega življenja že čisto spravile pod svoj vpliv. Zato je zadnji čas, da se upre. Z vsako zmago, z vsako odpovedjo se bo krepila volja in bo rasla moč duha nad telesom, moč nad samim seboj.

Današnjemu svetu je misel na spokornost čisto tuja. Že beseda sama je ljudem zoprna in bi želeli, da se izbriše iz človeške go-

vorice. Na široko se šopiri uživaželjnost. Vsako kapljico veselja je treba popiti. Nič ne de, če se je drži greh še tako grd in umazan. Uresničuje se beseda iz neke igre: »Nikar ne jej toliko sladkorja, sladkor škoduje!« — »Naj škoduje, sladak je pa le!« — Kaj greh, samo da je veselje, da je užitek.

Jezus je po končanem postu z lahkoto premagal vse skušnjave hudobnega duha. S tem nam Jezus kliče: Posnemajte me v postu, v duhu spokornosti in zanke satanove, zanke pokvarjenega sveta vam ne bodo nevarne.

NEDELJSKA MOLITEV

O BOG, KI SVOJO CERKEV Z VSAKOLETNIM ŠTIRIDSETDANSKIM POSTOM OČIŠČUJEŠ: DAJ SVOJI DRUŽINI, DA TO, KAR HOČE OD TEBE DOSEČI S SVOJO ZDRŽNOSTJO, Z DOBRIMI DELI DOPOLNI.

† Kanonik Jožef Gorensčak

Čedad, 20. febr. 1950

Velečastitega msgr. Jožefa Gorensčaka ni več! Po dolgi mukoplni bolezni, popolnoma vdan v voljo božjo, je izdihnil svojo blago dušo v soboto 18. februarja, v 72 letu svoje starosti. Z msgr. Gorensčakom je izginila izrazita osebnost beneško-slovenske duhovščine in zelo ugleden član staroslavnega čedajskega kapitlja.

Pokojni se je rodil v Dolenjem Mersinu leta 1878; študiral je v videmskem semenišču in pel novo mašo v rojstni vasi leta 1902.

Njegov stari oče je bil znani »Mersinski zdravnik« (il mago di Mersino), h kateremu so hodili iskat zdravja od vseh krajev, tudi iz Rima, Milana, Dunaja itd.; zdravil je vse le z rastlinskimi zdravili.

Kot novomašnik je bil poslan za kaplana v Zavrt (Dreka) in odtod k Sv. Lenartu pod župnikom Škavnikom. Leta 1920. je bil imenovan pa za župnika istotam.

Zelo nadarjen in dobro podkovan z italijansko in slovensko kulturo, značajan in pogumen, je on prvi, po nasvetu pok. dr. Kreka, pretrgal okove takratnih oderuhov, ki so trdo držali zaslužene slovenske male posestnike s tem, da je ustanovil »ljudsko posojilnico«, konsumno zadružno, mlekarno itd. S tem pogumnim korakom si je nakopal sovraštvo prizadetih in preganjanje lažipatriotov, tako da mu je vlada dala »placet« kot župniku šele po prizadevanju uglednega

furlanskega poslanca Ljudske stranke Fantoni-ja.

Pokojni je sodeloval tudi pri urejevanju tretje izdaje »Katoliškega katekizma za Slovence videmske nadškofije«, ki so ga leta 1928. beneški Slovenci poklonili novemu nadškofu Jožefu Nogari, a leta 1933. fašisti zaplenili.

Užival je velik ugled med Slovenci in Furlani ne le zaradi visoke kulture, ampak tudi zaradi slovenske gostoljubnosti. Vrata njegovega župnišča, bodisi v Šentlenartu kakor v Čedadu, so bila vedno na stečaj odprta. Nikoli pri njem ni manjkalo gostov in dobra kuharica Roža je morala vse pogostiti po ... slovenski navadi!

V času bolezni je bilo v hiši kakor v romarski cerkvi: nele Čedajci, ampak tudi deželani, zlasti duhovniki, so se hodili poslavljati od monsinjorja. Tudi prevzvišeni nadškof ga je ponovno obiskal. Posebno je bil vesel, da so ga obiskali domači duhovniki: vsakokrat so se mu ulile solze, ko jih je zagledal.

Pogreb se je vršil danes v ponedeljek, 20. februarja in je bil veličasten. Poleg Čedajcev so se ga udeležili ljudje iz vse Benečije, zlasti iz Sv. Lenarta, z velikim številom duhovnikov obeh narodnosti. Na pogrebu so bili tudi zastopniki videmskega kapitlja. Zaslužnemu možu naj Bog da večni mir in pokoj, njegovo ime bo ohranjeno med nami v častnem spominu!

Iz življenja Cerkve

v nravnosti, odtod gre pot v vero.

Glede vernosti nekaterih evropskih narodov so pa to-le ugotovili: Značilna za angleški katolicizem je njegova mlačnost, v francoskih množicah pa je vera izpuhtela. Kako grozoten je položaj med delavskimi množicami, je pokazalo poročilo dominikance p. Lewa o pristaniških delavcih v Marseilleu. 99% med njimi ne veruje v Boga in v nesmrtno dušo; od teh jih tretjina priznava, da je »nekaj« nad nami. Tudi tisti, ki mislijo, da imajo vero, so le v krempljih zmčanega praznoverja. Mnogi so jo izgubili med vojno in zaradi vojne. Vsi ti ljudje nimajo več vesti, njih pojmovanje dobrega in zlega je močno različno od pravega. Laž

n. pr. jim je dovoljena in celo hvalevredna. Trdijo, da se zahtevam narave ni moči upirati, odtod velika moralna razvratnost med njimi. Proti krivicam in žalitvam jim je redno sredstvo maščevanje in ne odpuščanje. Kar je cerkvenih obredov (krst, poroka, pogreb), so le zunanja navada, ki se vedno bolj opušča. Ne smemo misliti, da ni tako hudo, zaključuje pater, v resnici je še slabše.

Mednarodni kongres katoliških časnikarjev v Rimu

V četrtek 16. februarja se je otvoril 3. mednarodni kongres katoliških časnikarjev v Rimu na Kapitolu. Udeležili so se ga zastopniki iz 20 držav, skupaj

kakih 400 oseb. To je bil prvi velik mednarodni kongres v Rimu ob priliki sv. leta. Ob zaključku bi moral udeležence sprejeti v posebni avdienci tudi sv. oče, toda ker je pretekli teden zaradi influence odpovedal vse sprejeme, tudi časnikarjev ni sprejel. Zato pa jim je poslal svoj govor pisan. Objavil ga je »Osser. Romano«. V njem obžaluje sv. oče, da je toliko dežel, ki ne uživajo svobode javnega mnenja in svobodnega časopisja, kar je v največjo škodo narodov. Potem opozarja časnikarje na važnost javnega mnenja in njihovo dolžnost, da skrbijo za obveščanje javnosti neustrašeno in po resnici, kakor je to vedno delala Cerkev.

Še ena blažena

V nedeljo 19. febr. je bila proglašena blaženim Vincenca Marija Lopez i Vicuna, po rodu Španka. Nova blažena je živela v preteklem stoletju na Špankem in je tam ustanovila poseben zavod za varstvo služkinj v Madridu. Po rojstvu je bila plemkinja in zelo bogata. Toda žrtvovala je svoje plemstvo in

bogastvo, da se je posvetila skrbi za služkinje, ki jih je videla tolikokrat izročene vsakovrstnim nevarnostim in zlorabam. Tako je prišla na originalno misel, da je zanje ustanovila posebno hišo, kjer so dobile za prvo silo stanovanje, dokler niso našle primerne službe. Pozneje pa so se vsako nedeljo shajale v zavodu, ki jim je postal nekako zatočišče v vsaki potrebi. Ustanova se je izkazala za silno potrebno, tako da se je kmalu razširila ne samo v Španiji, temveč tudi drugod po svetu, v Franciji, Angliji, Ameriki in Italiji. V Rimu so sestre Marije Brezmadežne odprle svojo hišo na posebno željo sv. očeta Pija XI. V tej hiši so naše zatočišče tudi številne slovenske služkinje, ko so šle služiti v Rim. Tam so se zbiral ob nedeljah popoldne in tam so imele pred vojno enkrat tudi duhovne vaje s p. Gregorjem, dokler se nuce niso prestrašile, ko je tedanja kvestura začela poizvedovati, kaj pomeni ono shajanje slovenskih deklet sredi Rima. — Tako so torej tudi slovenska dekleta dolžna hvaležnost bl. Vincenci.

Zakaj sem postal katoličan...

Lani v jeseni sem se spoznal z mladim, 25 letnim Rusom, ki je spomladi 1949. stopil v kat. cerkev in ki sedaj v našem semenišču poglablja in razširja svojo versko izobrazbo. Pri spreobrnitvi so mu, razen milosti božje seveda, veliko pomagali slovenski begunski duhovniki v Trefflingu v Avstriji (kaplan Vukšinič, prof. Slapar in dr.), ki so ga poučili v verskih resnicah in pripravili na sv. krst. Svojim nekdanjim tovarišem in prijateljem, ki tega njegovega koraka niso razumeli, je odgovoril z naslednjim iskrenim in ganljivim pismom, ki nam jasno riše strašno duhovno tragedijo današnje ruske mladine:

»Potem ko sem letos pomladi v taborišču DP (Treffling, Avstrija) sprejel kat. vero in nato čez nekaj mesec odšel v Rim, da bi v ruskem semenišču poglobil svojo versko izobrazbo, so me mnogi mojih prijateljev in znancev izpraševali, zakaj sem postal katoličan.

Ker so se po večini vsi moji bivši prijatelji in znanci razšli po vsem svetu in tako ne morem pisati vsakemu posebej, sem se odločil napisati to pismo, da bi ga mogli prebrati tudi drugi.

Tako kot večina vas, moji prijatelji, sem se tudi jaz učil in vzgajal v Sov. zvezi. O Bogu sem imel prav toliko pojma kot Eskim o ledenici. Kako sem bil doma v religiji, lahko vidite iz sledečega dogodka, ki sem ga preživel v Nemčiji 1942. leta. Zaradi bega iz Nemčije me je Gestapo, ki me je iz Slovaške zahtevala na Dunaj, postavila pred trdo zaslisanje. Na vsako vprašanje in odgovor sem dobil udarec z gumijasto palico po glavi, hrbtu in kamor je pač padlo. Vse to je bilo zame naravno, vedel sem zakaj, toda nisem vedel, zakaj so me bili pri takihle vprašanjih:

»Kakšne veroizpovedi ste?«

Jaz si s tem nisem razbijal glave in sem odgovoril, da sem jasno ... ruske. Toda po tem odgovoru so se mi pred očmi zaiskrile zvezde in postal sem se na tla. Ko sem prišel k sebi, slišim spet isto grozno vprašanje:

»Kakšne veroizpovedi ste?«

O, Gospodi, sem ugibal, kakšne veroizpovedi sem vendar? Jaz nisem ne Turek ne Kitajec, temveč Rus, kakšne torej morem biti? In misleč,

da sem udarce dobil po pomoti, sem ponovil odgovor. Spet iskre. Tretjič prav to samo vprašanje. In sedaj sem se spomnil. O, kakšen tepček sem jaz! Da mi to ni takoj prišlo v glavo! Skoraj s smehljajem sem spregovoril: »Krščanske ...«, toda v istem trenutku sem se že zavalil v nasprotni kot sobe. Tukaj sem se že do konca zmešal. Kakšne vere jim je treba? Mogoče hočejo, da bi jaz rekel nemške? Misli so se ena z drugo križale, a časa je bilo malo. In jaz sem se odločil odkrižati se jih z navadnim: »Ne vem«. Zatem je sledilo še veliko malokalibrnih udarcev in zaslisanje se je s tem nehalo.

Iz tega lahko spoznate mojo takratno versko izobrazbo.

Minilo je šest let. V tem času sem uspel spoznati se z avstrijskimi, češkoslovaškimi in madžarskimi zaporci. Končno je od leta 1945-47 moje življenje vzelo oster obrat. Dobil sem mesto pri nekih organih ruske armade v Madžarski, ki mi je omogočalo polno svobodo (se razume samo med Madžari) in brezskrbno življenje. Začel sem nadomeščati izgubljenost ... Kot večina ruskih vojakov sem pil, rogovilil, sramotil Bega z besedami, ob katerih mi je strašno še sedaj, živl najbolj razbrzdano življenje. Nerazumljiva duševna čustva, ki so se v meni, ne vem zakaj, pogosto javljala, sem skušal zaglušiti v pijači in veselih družbah. Toda ta čustva so se javljala zmerom bolj pogosto. V življenju nisem videl več nobenega cilja in čisto sem bil pripravljen končati življenje s samomorom. Preklinjal sem samega sebe, ker ni bilo v meni niti za to dovolj poguma in obupa, val sem brez kraja in konca. Včasih sem izlival svojo dušo pred nekaterimi madžarskimi znanci in zmeraj sem slišal isti odgovor: »Vam manjka vere v Boga«. Po takem odgovoru sem razočaran zapustil sobesednika, ker razgovorov o Bogu nisem ljubil. Zame so bili dolgočasne bajke.

(Nadaljevanje)

Koledar za prihodnji teden

KOLENDAR

26. februarja. NEDELJA. Prva postna. Julijan in Konrad.
27. PONEDELJEK. Gabrijel od Zalostne Matere božje, spoznavalec.
28. TOREK. Roman, opat.
1. marca. SREDA. Kvatre; Albin, škof.
2. ČETRTEK. Neža Praška, devica.
3. PETEK. Kvatre; Benjamin muč.
4. SOBOTA. Kvatre; Kazimir, spoznavalec, poljski kraljevič.

»Katoliški glas« v vsako slovensko družino!

Akcijski odbor za obrambo Svobodnega tržaškega ozemlja

Dopisi

Slovenski demokratski zvezi
Slovenski krščanski socialni zvezi
Skupini Neodvisnih Slovencev

TRST

Naš Akcijski odbor za obrambo STO-ja si šteje v čast, da vam dostavlja priloženo sponenico, ki jo je vodstvo Tržaškega bloka odobrilo. Naš Akcijski odbor izraža ob tej priliki željo, da bi se naše prizadevanje vzporedno z Vašim prizade-

vanjem moglo uspešno uveljavljati za dosego skupnega smotra obrambe STO-ja. V prepričanju, da nam ne bo manjkalo uspeha pri tem našem delu, Vas bratski pozdravljamo.

Predsednik:
Odv. Mario STOCCA

SPOMENICA

Ker predstavlja STO, ustanovljeno in priznano po mirovni pogodbi, kompromisno rešitev, ki je postala nujna ne samo zaradi političnih in gospodarskih zahtev prebivalstva STO-ja, temveč tudi zaradi nasprotujočih si koristi Italije in Jugoslavije ter drugih sil, ki imajo svoje koristi na našem ozemlju, ki je tako velikega evropskega in svetovnega pomena;

ker je bilo samo na podlagi tega kompromisa mogoče doseči mir med zavezniki in pridruženimi silami ter Italijo;

ker jamči ta rešitev državljanom STO-ja osnovne človečanske pravice in svoboden razvoj vseh prosvetnih in narodnostnih vrednot tu prebivajočih prebivalcev, katerim jamči blaginjo in gospodarski napredek;

ker je STO neobhodno potrebno za ureditev in gospodarsko ustvaritev našega prostranega naravnega zaledja, ki ima v Trstu svoje obmorsko izhodišče in tradicionalno luko za ves svoj prekomorski promet;

ker more na tej stični točki med Italijo in Jugoslavijo samo obstoj STO-ja tvoriti spojni most med sosednjimi narodi, medtem ko bi njegova ukinitve in vzpostavitev neposrednih državnih mej tvorilo pregrajno steno med istimi narodi in nevarno torišče sporov med dvema državama;

ker sedanja politična smer anglo-ameriške in jugoslovanske zaupne uprave, namesto da bi stremela po

spopolniti STO-ja kot neodvisne tvorbe, ga upravlja kot ozemlje v likvidaciji odnosno ozemlje, določeno za razdelitev, kar je najostrejšje nasprotje in očitna kršitev točnih določb mirovne pogodbe in zaupne uprave, poverjene obema vojaškima upravama po Varnostnem svetu Organizacije združenih narodov;

ker je STO, kljub svoji nesmotrni in razkošni sedanjí upravi vendarle življenjsko in ker niso njegove gospodarske prilike nič slabše od onih v sosednjih državah, ampak se stalno izboljšujejo in je celo predvidena za nas samozadostnost za l. 1952;

ker je pretveza revizionističnih struj o domnevnih narodnostnih sporih na STO-ju, gola izmišljotina, ki se je poslužuje sile, ki so nam tuje in ki so nenaklonjene koristim in blaginji STO-ja;

ker spravlja najnovejši razvoj politične smeri zaupnih uprav in zadržanje uradnih predstavnikov komunističnih partij v resno nevarnost obstoja STO-ja, kar bi imelo nevarne posledice za bodočnost našega prebivalstva in za evropsko ravnovesje v službi miru;

je sklenil Tržaški blok, da ustanovi Akcijski odbor za obrambo STO-ja, kateremu daje največja pooblastila za vsa dejanja politične, gospodarske in prosvetne narave v svrhu dokončne ureščitve navedenih smotrov na domačem in mednarodnem polju.

Odv. Mario STOCCA

Slovenski svetovalci občine Devin-Nabrežina za obrambo STO-ja

V nedeljo, dne 12. t. m., se je sestalo na pobudo Akcijskega odbora za obrambo STO-ja v Nabrežini 3 slovenskih svetovalcev občine Devin-Nabrežina, od teh 3 izvoljeni na listi Slovensko-italijanske antifasistične unije, 3 izvoljeni na listi Slovenske demokratske zveze in 2 izvoljena na listi Ljudske fronte (ostali so bili zadržani in so svojo odsotnost opravičili) in so po podanem referatu dveh članov Akcijskega odbora soglasno pooblastili Akcijski odbor, da v njihovem imenu priobči sledečo

objavo:

Na vabilo tržaškega predsedstva Akcijskega odbora za obrambo STO-ja so se zbrali dne 12. 2. 1945 v Nabrežini slovenski občinski zastopniki za občino Devin-Nabrežina, izvoljeni na listah SIAU-ja (trije), SDZ (trije) in Ljudske fronte (dva) — ostali so se opravičili — in so se po izčrpni diskusiji s t. č. predsedstvom A.O., katere so se udeležili vsi navzoči pripadniki imenovanih političnih skupin, izrekli za brezpogojno uveljavljanje mirovne pogodbe z Italijo in za popolno realizacijo Svobodnega tržaškega ozemlja v smislu te pogodbe.

Prisotni občinski svetovalci so zagotovili, da bodo to svoje stališče zagovarjali pri svojih političnih vodstvih in so pooblastili t. č. predsedstvo A.O., da objavi to njihovo izjavo v listih.

Konstituiranje Akcijskega odbora za obrambo STO-ja

V smislu čl. 3 Organizacijskih pravil je bil izvoljen za prvega začasnega predsednika Akcijskega odbora g. dr. Franc Tončič, pri katerem je tudi začasni sedež A.O.

Bazovica

Na pustno nedeljo so nam naši pevci zaigrali zanimivo Nikodemijev šaloigro »Postržek«. Igra je res šaljiva, toda v resnici je slavospev poštenosti in čistega življenja. Glavna junakinja, uboga zapuščena deklica s pridevkom Postržek, si takoj pridobi simpatije vseh. Njena preprostost in naravnost otroška naivnost je očarljiva. Pokaže se živo nasprotje med to preprosto dušo in med hinavsko prijazno in preračunano meščansko družbo, v katero je zašla.

Igra je precej težka in zahteva mnogo od igralcev. Mirno lahko rečemo, da so naši igralci dobro odigrali svoje vloge. Prekosili so sami sebe. Najtežjo vlogo je imela Marija Toževa, ki je igrala siroto Postržka. Pokazala je, da ima velike igralske zmožnosti in je odlično rešila svojo nalogo. Hvala vsem igralcem, ki so nam pripravili tako lep užitek. Samo naj ne ostane pri tem uspehu. Pokažite nam zopet kmalu kaj lepega.

Prireditvev je zelo poživilo nekaj lepo zapetih narodnih pesmi! Pevke same pa so lepo podale kuplet, ki kaže prepričanje med mestnimi gospodičami in vaškimi dekleti.

Iz Podgore

Dragi »Katoliški glas«. — Ker si zvedel za priprave na veselo prireditvico dečkov in deklic našega Marijinega vrta, se moramo sedaj pa še mi oglasiti in povedati nekoliko podrobnosti. — Res so se naši otroci vneto pripravljali. Zadnji čas smo temeljito obnovili oder v naši župnijski dvoranci; saj je bilo vse postigano in je vsega potrebnega manjkalo. Odprli smo tudi nov, pripraven dohod na oder. Požrtvovalni Dario nam je poslal pročelje, kulise in ozadja. Zahvaliti se moramo tudi g. ravnatelju podgorske tekstilne tvornice za lep dar v blagu, iz katerega smo napravili zastor. Žal nas je izredno deževno vreme zadnjega časa močno oviralo in je bil oder dogotovljen prav za prav šele kasno ponoči v soboto — torej šele po že končani prvi predstavi, ki je bila v soboto ob 4h pop. Kljub temu je bilo mladih udeležencev veliko. Prisšel je k nam v goste tudi Marijin vrtec iz Štandreža. Glavna prireditelja pa je bila v nedeljo 19. t. m. po blagoslovu. Dvorana se je napolnila z odraslimi in pred našimi očmi se je začel razvijati pester in očarljiv pro-

gram. Koliko vedrega smeha je vzbujala igrice »Dve teti«. Igralke so se imenitno postavile: prizor prihoda poljske in ameriške tete je bil res višek. Pohvaliti moramo pridno Marijo, Ido in posebno Lilijano. Pohvalo so žele tudi »Mlade kuharice«: kar slinice so se nam cedile po potici, ki je prav resnično prišla na oder! Usta so nas bolela od smeha, ko smo gledali »Zobozdravnika«, to je čevljarja, ki je izdiral zob po »ribniškem receptu«. — Živalska igrice »Dobrota je sirota« pa je bila kot nalašč za mladež. Še celo majhni otročiči so vriskali od veselja, ko je volk zlezal v vrečo in potem dobil plačilo za svojo pogoltnost. — Nekatero točko so žele tako priznanje, da so jih morali ponavljati. Tako na primer »Ohečt kosa in sove«, najbolj pa čarobno rajanje »Krasen pogled«: bil je res krasen pogled! Ploškanja kar ni hotelo biti konec. — Izredno lep vtis pristne slovenske domačnosti in zdravega dekliskega veselja nam je nudila vesela Klavdija, ko nam je predstavljala Metko v »Planšarici«: njena poskočna pevka »Holadiola« nam ne bo več šla iz spomina; otroci jo kar po cestah ponavljajo. — Pridni igralci so nam zapeli in prikazali še luštnega »Petelinčka«, ki je deset let služil. Zaključila je pa pesem Marijinega vrta, ki so jo otroci zapeli ljubko zbrani ob Marijini sliki. — V vessem razpoloženju in priznavanju je potekla prireditelja, ki pa je bila po svojem pestrem in obširnem programu kar cela in lepo uspela predstavva in nas je navdala z gotovostjo, da nas bodo pridni otročiči še kdaj povabili in razvedrili. Veseli smo njihovega uspeha in jim voščimo vedno večjega napredka.

Sv. Vincencij v Trstu

Ob raznih prilikah smo opomnjeni na velike naloge svetega leta: pri uri češčenja, pri sestankih Apostolskega molitve in seveda pri nedeljskih mašah. Tudi za romanje v Rim se število priglasev večja; nekateri od teh že kar pridno hranijo denar.

V bližnjih dneh se bo naša verska gorečnost znova poživila.

Na 1. postno nedeljo, 26. febr. bomo pričeli opravljati postno pobožnost. Vsako nedeljo ob 5h pop. bomo imeli 7 minut premišljevanja o Kristusovem trpljenju, nato pa bomo šli v procesiji od postaje do postaje in se zahvaljevali za milost odrešenja z molitvijo — odpevi pri kri-

Dr. METOD TURNŠEK:

Z letalom čez Karavanke

»Gorjel! Padamo! Bog se usmili!« Roke planejo, da bi se kje oprijeli. Zgrabijo za prednji sedež.

Padamo, padamo...

»Kristus svetil... Kaj počenjajo pilotje? Gorjel!«

V smrtni grozi zamizim. Na jok mi gre.

»O, kaj sem tvegala tole pot, kaj bo z menoj?«

Drhtim, tresem se kot breza v votru.

Motorji zabrnijo močneje, letalo se zopet ustavi. Smrtno grozo vzbujajoče padanje, do mozga in kosti pretresujoče, ponehuje. —

»Hvala Bogu!« se mi izvije iz prsi. Oddahnem se, ko letalo z novo močjo spet vztrajno plava in se dviga, vedno više, že vstric vrha kamenitega Stola. Na grebenu Karavank smo. Diven, očarljiv je pogled na levo in

desno (dasi je v prsih plaha tesnoba). Julijske Alpe s Triglavom, Škrlatico, Poncami kipe v nebo kot silne kope, tam v dalji pa se vije veriga še višjih drobno nazobčanih Visokih Tur, iz katerih se najbolj odraža konica Visokega Kleka. Ozrem se še pod sebe, na strma hrbtišča Karavank, na vrsto karavanskih grebenov še daleč tja na vzhod. Strmim in se čudim, se radujem in trepetam. Ali ni le bajna sanja, da ta hip plovem več kot 2000 metrov visoko, visim med nebom in zemljo, plavam pod sinjim nebom preko veličastnih gorskih veslikanov, preko lastnih slovenskih gor, neproti Korotanu, najlepšemu delcu slovenske domovine? Saj skoraj ne morem verjeti lastnim očem, samemu sebi, da ta trenutek zrem na domovino iz blažene, hkrati pa tako grozotne višine. Slovenska domovina je čudovita zemlja, ki nam njenih bajnih gorskih skladov, njenih zelenih dolin in sončnih ravnin, bistrih, čistih rek in potokov in skrivnostnih jezer ne odtehtajo še tolikšni kupi zlata!

Preko globokega sedla švignemo na koroško stran. Skalnati prepadi pa spet z borim zelenjem porasle

rute in pastirski stanovi, črede ovac po rebrih — kako slikovite planinske idile se drobè pod nami! Še veliki pasovi smrekovih gozdov se zvrstè in že smo v Rožu, nad prostranejšo dolino ali boljše ravnino z lepo obdelanimi žitnimi polji in ljubkimi vasicami, ki v njih živi slovenska kri in zveni blagglasna slovenska beseda. Tako drag ti postane ta svet! Srebrni pas, ves bleščeč se v soncu, se vije po sredi. Hej, to je Drava, deroča, belkasto se peneča slovenska reka, ki zbira vodovje in in z njim šum in glasno pesem tudi s slovenskih gričev, host in livad. V njenih pozibavajočih se valovih, glej, se pravkar mučijo splavarji, sinovi revnega naroda. Pomahal bi jim v boderilen pozdrav, tam trpinom na nevarni vodi, pa je letalo previsoko in smo si tudi predaleč narazen. Letalo se že nagiba k lesketajoči se gladini Vrbskega jezera. Sonce je razlilo na Vrbsko jezero milijone biserčkov, ki se v lahmem vetriču po gladini za čuda iskre. Oj jezero Vrbsko, ti naše največje, ki ti je prve hišice ob njem sezidala kmečka roka in šele čez vekove sedanjo prešerno bogatijo oholi tuje, saj je v

tebi z domačo zgodovino pokopan domač pravljnični zvon, ki ga čuje v tihih nočeh le domače slovensko uho! — — —

Jadrnice se zibljejo po Vrbskem jezeru, motorni čolni puščajo za sabo dolgo penasto sled, kopic kopalcev z glasno tujo besedo mrgole po vodi, v čolnih in po obrežju, premnogo vil in hotelov se odeva v kričave barve državne zastave, vendar jezero Vrbsko, ki sniva sredi naših gričev in dobav, ki ob tebi še samevajo vrbe, povej, povej, čigavo sil!

Nad glavami tisočeri in tisočeri tujih gosposkih kopalcev brzi naše letalo v mesto, ki so mu prve teme lje polagale roke slovenskih ribičev in kmetičev, ki mu kot najvrednejši, najstarejši domač spomenik daje čast in slavo kamniti knežji prestol, prestol naših slovenskih kmetov svobodnjakov in naših slovenskih narodnih knezov — vladarjev. Letalo se suče, prevrača v zraku kot tekomo stoletji trpki tok slovenske koroške zgodovine. Pa kako že pravi celovška pravljica? Da so mrtvi nekoč vstali iz grobov! Čuvar na stolpu celovške stolnice, ki je smel trobiti le na sever, na zapad in vzhod, je

nekoč v ponočni uri zatrobil tudi na jug, na kraj grobov, in tedaj so se odprle črne jame, kosti so se sklenile in dolga, dolga procesija tihih senc je hitela k zaprti stolni cerkvi. Niso mogle duše skož zaprta vrata, a so se oživljeni začeli oprijemati križev na oknih ter skozi je lesti v cerkev proti svetemu, pravičnemu božjemu oltarju... Zvon v stolpu je udaril eno in procesija se je ustavila, razbegnila, vrnila v grobove. Toda prišla bo blagoslovljena noč, ko bodo slovenske duše le dosegle oltar svoje in božje pravice...

Pilotje drzno in sunkoma prevračajo nad Celovcem trimotornega ptiča. Z obema rokama grabim za sedež in skrbno čuvam svoj pošteno pridobljeni življenjski prostor. Končno se dotaknemo tal, podčimo malce po pesku in letalo se ustavi. Skoraj omotičen sem. V ušesih mi šumi. Komaj kaj čujem. Brez besede opravičim z uradniki. Pregled je hitro končan. Pogledam še na uro. Le 22 minut smo rabili s Kranjskega na Koroško. Sam sv. Jurij je nekoč, prvi legenda, s Koroškega na Kranjsko potreboval dva cela dni. Seveda, ker se je spotoma za cel dan zamu-

ževem potu. Otroci v šoli se pridno vadijo za to lepo pobožnost.

V dneh od 5. do 8. marca bo v naši župniji 40 urno čiščenje Sv. R. Telesa. Vse 4 dni, pričeni v nedeljo, bomo Slovenci imeli uro čiščenja ob 5h popoldne. Ker so pred nami odgovorne naloge, se bomo obch pobožnosti redno udeleževali in še druge povabili. Obisk lani je bil razveseljivo številn.

Novice

Dr. Miha Krek v Washingtonu

Predsednik Narodnega odbora za Slovenijo g. dr. Miha Krek, ki je bival po odhodu iz Rima zadnje čase v Clevelandu in se tam v krogu »Ameriške domovine« trudi v prvi vrsti za zboljšanje položaja naših beguncev, se je z novim letom preselil v ameriško prestolnico Washington. Tu bo imel več možnosti in prilike, da se bo politično udeleževal, zlasti ker bo živel v stalnem stiku s predstavniki vseh drugih narodov, ki žive za železno zaveso.

† Prežihov Voranc

V Mariboru je umrl 18. t. m., star 57 let, znani komunistični voditelj in pisatelj Lovro Kuhar, poznan pod psevdonimom Prežihov Voranc. Med njegova največja dela spada povest »Doberdob«. Tudi v svojih leposlovnih delih je bil Voranc neugnana komunističen propagandist. Po rodu je bil Korošec, doma iz Kotelja.

Setev

Te dni je izšla peta številka »Setev«, glasila slovenske mladine. Tudi ta številka je zelo razgibana in prekipava volje do dela in življenja. Zaradi tržaške stavke se je številka nekoliko zakasnila.

Unra — Casas

Zadnje nedeljo 19. t. m. je končno le bilo otvoreno in blagoslovljeno tako zvano »begunsko naselje« ali pravilneje »naselje ezulov« ob robu Malih Rojc pred Štandrežem v goriskem predmestju. K otvoritvi, ki je bila napovedana tudi v našem listu že pred par tedni, je med drugimi odličniki prišel ameriški veleposlanik Dunn v Rimu. Pri prihodu je gospa Dunn prerezala trak, ki je zapiral vhod v begunsko vas. Tam je goste pričakoval na častni tribuni g. župan, ki se je v svojem nagovoru zahvalil za pomoč Unri, toda dodal, da so potrebe še vedno velike. Po županovem nagovoru je blagoslovil novo

Sv. Jakob v Trstu

Kot prejšnja leta bo v naši župniji tudi letos za slovenske vernike postna pobožnost. Vsako nedeljo se bomo zbrali v cerkvi ob 3.30 popoldne. Govor nas bo uvedel v skrivnost Kristusovega odrešilnega dela, nato pa bomo molili križev pot s petjem. Pridimo v lepem številu odrasli in otroci; moški so še posebej no vabljeni.

naselbino goriški nadškof in izrekel nekaj spodbudnih spremnih besed. Nato je g. Dunn izrazil svoje veselje nad obiskom Gorice, kjer bo sedaj lepo število beguncev bolj mirno gledalo v bodočnost, ker imajo krov nad svojo glavo. Nato so razdelili med 88 družin ključke novih stanovanj in slavnost je bila v glavnem končana.

3. Slovenski kulturni večer v Gorici

Zadnje sredo 15. febr., smo imeli v prostorih Katoliške tiskarne tretji kulturni večer v Gorici. Vsled smrti v družini je bil za ta večer naproseni predavatelj zadržan. Nadomestiti ga je moral drugi gospod, toda večer je kljub temu sijajno izpadel. Predavanje: »Gorica — solkanska vasica«, je odkrilo toliko novih pogledov na naše mesto in podeželje sploh, da so bili poslušalci kar presenečeni. Točni predavateljevi podatki so razblinili marsikatero sanjo razgretih ital. sodeželanov.

V počastitev pustnih dni so pevci razširili svoj glasbeni okvir v prelep vecer lepih naših popevk, ki so ogrele vse navzoče, dva podjetna humorista sta ga pa zabelila s krepko pustno humoresko.

Bil je prav lep večer.

Prireditev Dijaškega krožka

Na pustno nedeljo je katoliški Dijaški krožek v Gorici povabil svoje prijatelje na pustno prireditev, kjer so člani krožka igrali »Čevljarja Krišpina«. Igralci so se kar dobro odrezali, zlasti čevljar Krišpin in starček Tine ter tudi ostali so se prav odlično vživeli v svoje vloge, čeprav so do zdaj le redko nastopali. Gledalci so bili zadovoljni s predstavo, kar je pričalo burno ploskanje. Le eno so ob odhodu ugotovili, da je vse prenapelo minilo in bi bili vsi še naprej radi gledali in poslušali. Upamo, da nam bodo dijaki tudi v bodoče priredili še kaj lepega in zanimivega.

Smrt v tujini

Iz Eysdena v Belgiji nam poročajo: Dne 26. dec. l. l. je umrla, previdena s sv. zakramenti, naša dobra mamica, žena, in zvesta čitateljica našega »K. glasu« Frančiška Voglar. Težko je zapustila svoja dva nedo-

Gospodarski listek

Sobne rastline in cvetlice — okras hiše

Redko naletiš na človeka, posebno ženskega spola, ki ne bi ljubil zelenja in cvetja, ki ne bi skušal ozaljšati svojega bivališča, svoje hiše, svoje sobe. Mnogim uspevajo cvetlice in sobne rastline in si jih sami odgajajo, drugi pa nimajo z njimi sreče, a kljub temu jim ne pade pogum, ne izgubijo veselja: taki so najboljši odjemalci mestnih cvetličarjev, pri katerih kupijo cvetlice in druge sobne rastline, ter jih nosijo domov, kjer polagoma hirajo in končno umrejo.

In zakaj umrejo? Saj jim prijatelji ne odrekajo nege, gojitelji jim nudijo vsega, kar mislijo, da bi jim prav prišlo: ne štedijo z zalivanjem, tudi s toploto ne, zemljo jim menjaajo, samo da bi se okrepile, zelenele, poganjale nove liste in zarodile mnogo cvetja. In vse zaman!

Zakaj cvetlice ne uspevajo? Zakaj je vsa nega zaman? Zato ker le redki poznajo potrebe cvetlic in sobnih rastlin, teh naših nemih prijateljev.

SVETLOBA

Vsem rastlinam je nujno potrebna svetloba. Če je temno, listi porumenijo, ker se ne more razviti zelenilo (klorofil). Zato pa morajo sobne rastline zavzemati tako mesto, da so lahko v najvišji meri deležne dnevne svetlobe. Postavimo jih na okno ali blizu okna; to je posebno važno v zimskem času, ko je v naših hišah malo svetlobe. — Če pa so stale dolgo časa v temnem prostoru, jih ne smemo kar naenkrat postaviti na svetlo, obsončena mesta, ker drugače »oslepijo«: tudi sobne rastline se morajo polagoma privaditi na izpremenjene življenjske pogoje.

ZRAK

Zatohel, zaprt zrak je rastlinam škodljiv kot nam. Kot mi pa občutimo rastline tudi prepah ali val mrzlega zraku. Kjer imaš v sobi rastline pa moraš kljub temu zrak obnoviti, moraš prezračiti tudi v zimskem času, a val mrzlega zraku ne sme

rasla otročiča in moža; bolchala je celih sedem let. — Najtoplejša hvala vsem, ki so ji pomagali v bolezni, da je lažje prenašala vse težave, enako tudi vsem, ki so jo spremili na njeni zadnji poti. Pokojnici naj sveti večna luč!

zadeti neposredno rastlin. Prezračuj počasi, z malo odprtim oknom in ne odpri kar na mah celega okna.

TOPLOTA

V splošnem ne škodi sobnim rastlinam toliko mraz kot previsoka toplota. Najhuje pa vpliva na zdravje skok toplote: čez dan pretopen prostor, ki postane v noči ledeno-mrz zel, ali pa prenašanje sobnih rastlin iz toplih v mrzle prostore in narobe. Tudi rastline se prehladijo. Kjer preko dneva kuriš peč, tam ne drži sobnih rastlin, pač pa v sosednem prostoru; preko noči pa jih prenasi s sobo, ki je bila preko dneva zakurjena, a je ogenj ugašen. Najbolje se počutijo sobne rastline pri toploti 12 do 15° C.

DIHANJE

Rastline dihaajo z listi, ki pa se pokrijejo v sobah z drobnim praškom pri vsakem pometanju. Zaprta listi ne morejo več dihati in zato rastline venejo in umirajo. Zato pa moramo sobne rastline večkrat umiti: ali jih popršamo z vodo ali pa liste operemo z gobo namočeno v mlačni vodi. To opravilo naj se izvrši vsaka dva tedna vsaj enkrat.

ZALIVANJE

Najpogostejši vzrok, da sobne rastline umrejo, je, če jih v zimskem času zalivamo z mrzlo vodo. Pozimi

moramo zalivati z mlačno vodo, ki pa seveda ne sme biti vreča. Priporočljivo je, da se izvrši zalivanje v dveh obrokih, in sicer: za kakšno minuto postavimo lonec z rastlino do roba v vodo, da se namoči lončevina; po prilično 10 minutah pa zalijemo. Glede zalivanja pa si zapomnimo, da je bolje v presledkih obilno zaliti kot pa dnevno po malo; v zadnjem slučaju se zemlja rada skisa. — Če le mogoče prenesemo lončnice na dež.

Palme in vse debelolistnate sobne rastline zalivamo pozimi zelo malo, pač pa obilno take rastline, ki bujno rastejo ali cvetijo, kot ciklame. Obilno moramo zalivati lončnice v malih loncih, za katere je priporočljivo, če jih držimo na podstavkih, v katerih je nekaj vode. To je še posebej važno, če držimo sobne rastline v zakurjenih prostorih, kjer rastline močno izhlapevajo. V splošnem velja isto tudi za lončnice, ki smo jih kupili pri cvetličarjih, kjer so živele v toplem vlažnem ozračju.

(Konec prihodnjic)

DAROV I

ZA »KATOLIŠKI GLAS«

Gospa Goslar, Rojan, 200; dar vernikov pri Sv. Vincenciju 500; g. Jul. Vodičar, namesto cvetja za grob pok. družbenice Antonije Mlekuž 500.— Jir.

Vsem Bog povrnil!

Za »MARIJANIŠČE« na Opčinalu Raica Draga 1000; Urbančič Marija, eno mašino Singer; družina Hlača 550; Lajovic Dušan 1000; družina Mauričič 4000; družina Uljan 2000; družina Gerace 2000; Braida Gjoconda 1000; Merzek Nada 1000 lir; Brišček Dolores nekaj kosov obleke.

Odgovorni urednik: *Stanko Stančič*
Tiska tiskarna Budin v Gorici

ZAHVALA

Ob priliki smrti in pogreba

Avgušina Butkoviča

smo prejeli od vsepovsod izraze sočutja v dejanju in besedi, kar nam je bilo v resnično tolažbo v teh grenkih dneh. Vsem, ki so z nami sočustvovali in pokojniku lajšali trpljenje, se na tem mestu toplo zahvalujemo, zlasti prevzvišenemu gospodu nadškofu goriskemu za tolažilne besede in nadpastirski blagoslov, obema gg. zdravnikom, častiti duhovščini, g. ravnatelju, profesorskemu zboru in dijakom slovenske gimnazije, liceja in učiteljsča v Gorici, domačemu pevskemu zboru, sovodenjskim župljanom in vsem onim, ki so se mnogoštevilno udeležili lepega krščanskega spreveda.

Sin DRAGO, duhovnik,
z ostalo družino

Brat PETER — DOMEN
župnik in dušni pastir

Sovodnje, 20. svečana 1950

dil, da je rešil zakleto sv. Marjeto strašnega zmaja. (O sveti Jurij, slovenskega ljudstva priprošnjik, ne pozabi neobgljene slovenske sv. Marjete — v kranjski in koroški zemlji — tudi v naših trdih, trpkih dneh!)

S celovškega letališča krenem proti celovski glavni postaji. Kar nič ne čujem. To bom pa res dober župnikov namestnik — glušec! V Koschatovem parku sedem na klopi. Tudi če bi mi slovit koroški glasbenik Kosač, pač sin slovenskih dedov, zapel in zaigral kako najlepšo koroško narodno iz svojih narodnih zbirk, bi slabo dojelo moje uho! Šele čez delj časa se mi v ušesih odmaši in vrne se mi sluh.

.*.

Ob 5h popoldne sem se s pliberskim vlakom že zadovoljno peljal v Podjuno. Pogledi so mi hiteli tja proti Karavankam, preko katerih sem bil prijadral pred dobro uro. Iskal sem sled naše zračne poti, pa se mi je izgubila. Oči so se mi ujele in zazrle v mične koroške bližnje hribe, porasle s temnim smrečjem, ter v prostrano podjunsko ravan z bogatimi žitnimi polji in livadami.

Tam v ozadju pa v soncu blesti mogočna Peca s kraljem Matjažem v sebi. Njena silna gmota se mi zdi kot trda, neuklonjiva volja malega naroda, ki ima svojo slavno preteklost, svojega bajnega kralja Matjaža, pa tudi zlato dobo resničnih narodnih vladarjev, narodnih knezov in zato tudi vso pravico do zemlje svojih dedov.

Oziram se v vlakcu še po ljudeh in njih obrazih. Tihi in mirni so, tožni in zamišljeni. Skrivši šepetajo svojo domačo slovensko koroško besedo. Preveč sveta in srcu draga je, kot da bi jo hoteli izpostavljati v porogo oblastnemu trdosrčnemu tujcu.

Uho mi z vsem zanimanjem vleče nase koroško besedo, mehko, sladko, kakor je mehko — otožna tudi slovenska koroška dežela, koroška zemlja, ki so jo v 1400 letih že tisoč in tisočkrat preorale in pregnete marljive slovenske roke in z vročim znojem poškopila in pognojila neustrudna slovenska telesa. Trpki, vendar lepi, vdani obrazi slovenskih očetov in mater mi gredo do duše. Kri je kri in slovenska duša k slo-

venski teži in jo skuša razumeti.

Gospod župnik Vinko Poljanec se je zelo razveselil mojega prihoda še za dne. Našel sem ga v veži med drago mu mladino. Škocijanska mlačež svetlo zre vame. V rokah drže otroci neke papirje, na veliko popisane z gotsko pisavo. Gospod Vinko razprostre roke, deajo:

»Vidite, tako je pri nas! Učimo se igrice. Kar sami so si jo prepisali iz te slovenske knjige. Glejte, kakšne kvake delajo ti moji »halsbindeli« (ovratnice), revčki, ki jih v šolah mučijo samo s tisto ostro gotico!«

Otroci brž skrijejo svoje zvezčice za hrbet, da bi jim ne pogledal v nerodno pisavo, v slovensko besedilo, pisano z gotskimi črkami.

»Pa vendar si pomagamo in bomo igrali lepo slovensko igrice! Saj jim boste malo zlikali! Ne bo vam dolg čas ob teh naših škocijanskih »paglavcih«, ki so, veste, poredni kras škocijanskega zvona!«

Veselo še mežikno gospod: »Če pa vas ne bodo ubogali, jih pa kar s sabo pobašem in odnesem v Varaždinsko toplico in tam pomočim v

krop, kaj?«

In že šaljivi Poljanec gospod z obema rokama brzo zajame vseh sedem živih škričev, kakor da si jih hoče naložiti in povezati v popotno culo za drugi dan. Toda otroci: Fridej, Jozef, Mihej, Hanzej, Mojčica, Cilka, Trežika, se mu gibčno izmuznejo in z zvonkim smehom razbegnejo po širni veži.

»No, pa tu ostanite, tu pojte, zvižgajte in žebrajte, žive hraste stavite in roženkravt zalivajte,« se hahlja poraženi gospod župnik, »saj je dom najlepši in le en sam je slovenski Korotan! Oh, vesete,« se obrne proti meni, »kar težko zapuščam te svoje Korošce! Bog obvaruj, če bi proč od njih moral umreti!«

Tedaj stopita v vežo dva popotna godca. Še preden utegneta odpreti usta, že gospod župnik bodro veli:

»Hej, Foltej, Miha, ali kako vama je že ime, brž Radeckijevo koračnico, zdaj ko se jaz, stari meh, za kratko umikam novemu škocijanskemu »dekanu!«

Godca se začudeno spogledata, češ, ali je res ali ne, in ne vesta, kaj in

kako.

»Hej, Foltej, Miha, le, le!« vnovič priganja župnik! Njegovemu povelju se ne upata ustavljati in res nameta harmoniko in klarinet. V veži škocijanskega župnišča zadoni živahna koračnica.

»Hej, Foltej, Miha, lepše! Bolj urno in odločno! Deca, hej, primate se za roke in brž krog njiju v skoki!«

Mladeži je godba všeč in se res poprimejo za roke ter zavrtle okrog godcev, sedečih na praznem sodu.

Kdo bi slutil, da so bili to poslednji radostni ufripi v veži škocijanskega župnišča in da bomo prav ob letu na isti dan skoz isto vežo nesli prvo slovensko žrtev Hitlerjevega besa, mrtvega voditelja koroških Slovencev, gospoda župnika Vinko Poljanca. Tudi tedaj sta ob zidu škocijanskega župnišča stala popotna godca. Toda na njunih ramenih ni bilo harmonike in klarineta, nemo sta zrla predse in solze, debele solze so jima polzele po licih. Umrli je človek, ki je imel veliko, veselo in zlato srce.

KONEC